

БАТЛАВ.
ГЭР БҮЛ, ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМАГААЛЛЫН
ЯАМНЫ НЭГДСЭН БОДЛОГО ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН
ГАЗРЫН ДАРГА Б.АЛИМАА

ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН “АЖ ҮЙЛДВЭР БОЛОН
ХУДАЛДААН ДАХЬ ХӨДӨЛМӨРИЙН ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ” 81, “ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ
ДАХЬ ХӨДӨЛМӨРИЙН ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ” 129 ДҮГЭЭР КОНВЕНЦОД
НЭГДЭН ОРОХ ХЭРЭГЦЭЭ ШААРДЛАГЫН ТАНДАН СУДАЛГАА ХИЙХ
ЗӨВЛӨХИЙН АЖЛЫН ДААЛГАВАР

Үндэслэл:

Улсын Их Хурлын 2011 оны 10 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын гадаад бодлогын үзэл баримтлал”-д Монгол Улс Олон Улсын эрх зүйг хүндэтгэн сахиж, гэрээ, хэлэлцээрээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэх, дэлхийн хамтын нийгэмлэгийн гишүүн орны хувьд бүс нутгийн болон дэлхийн чанартай тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн бүх нийтийн үйл хэрэгт хувь нэмэр оруулах хүчин чармайлт гаргах талаар заасан байдаг. Монгол Улс 1968 онд ОУХБ-д гишүүнээр элссэнээс хойш Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын 22 конвенцод нэгдэн орсон байдаг.

Хөдөлмөрийн хяналт 1921 онд Засгийн газрын дэргэдэх Хянан байцаах хэлтэс хэмээх хяналтын бие даасан алба, 2002 оноос Монгол Улсын Их Хурлын 58, Засгийн газрын мөн оны “Засгийн газрын тохируулагч, хэрэгжүүлэгч агентлаг байгуулах тухай” 162 дугаар тогтоолоор “Улсын мэргэжлийн хяналтын газар”-ыг байгуулж, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын хяналтын асуудал хариуцсан газартай болж, улмаар Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны “Мэргэжлийн хяналтын чиг үүргийг салбарын яамдад шилжүүлэх талаар авах арга хэмжээний тухай” 469 дүгээр тогтоолоор Мэргэжлийн хяналтын байгууллагын чиг үүргийг салбар яамдад шилжүүлсэнтэй холбогдуулан Гэр бүл хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар, Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар болон харьяа аймаг, нийслэл, дүүргийн төрийн захиргааны байгууллагуудад хөдөлмөрийн хяналтын 81, хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн 35, нийгмийн хамгааллын 41, нийт 162 байцаагчийн орон тоотойгоор Хөдөлмөр, хөдөлмөрийн эрүүл ахуй, нийгмийн хамгааллын хяналтын чиглэлээр төрийн хяналт шалгалтын чиг үүргийг хэрэгжүүлж байна.

Хөдөлмөрийн хяналт нь урьдчилсан, явцын шинжтэй, өргөн хүрээ бүхий, тухай бүр зайлшгүй хийгдэх шаардлагатай хяналт учраас бусад салбарын хяналтаас өвөрмөц салбар дундын хяналтыг хэрэгжүүлдэг онцлогтой юм. Өөрөөр хэлбэл өмчийн хэлбэр үл харгалзан Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй иргэн, хуулийн этгээд буюу ажилтан, ажил олгогчийн хөдөлмөр

эрхлэлтийн болон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн харилцаанд хяналт тавьж, ажилтан хүний хөдөлмөрлөх эрх, амь нас эрүүл мэндийг хамгаалах зорилгоор хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулахад чухал ач холбогдолтой.

Хөдөлмөрийн хяналтын чиг үүргийг улс орны эдийн засгийн нөхцөл байдал, нийгэм, аж үйлдвэрийн бүтэц, хөдөлмөрийн харилцааны болон хөдөлмөр эрхлэлтийн хууль эрх зүйн шинэчлэл, үйлдвэрлэлийн ослын шинэ хэлбэр зэрэг сорилт бэрхшээл бүхий орчинд улс орон бүхэн харилцан адилгүй хэрэгжүүлж байна.

Хөдөлмөрийн хяналтын тухай 81,129 дүгээр конвенцуудыг ОУХБ-аас нэн тэргүүнд тавигдах конвенц буюу "Засаглалын конвенц" гэж тодорхойлсон байдаг.

Түүнчлэн Олон улсын түвшинд чөлөөт худалдааны хэлэлцээрүүд нь хүний эрхийг хангах, байгаль орчныг хамгаалах, зохистой хөдөлмөр, сайн засаглалыг бэхжүүлэх нэн чухал арга хэрэгсэл гэж тооцогдох болсон. Тухайлбал, Европын Холбооны хөнгөлөлтийн ерөнхий системд хөгжиж буй орнууд хөдөлмөрийн хүрээний суурь конвенцуудыг хэрэгжүүлснээр импортын татварын хөнгөлөлтөд хамрагдах боломжтой болжээ.

Монгол Улсын УИХ-аас (2016 онд) баталсан "Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030" нь Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн хуульд тусгагдсан дээд хэмжээний урт хугацааны хөгжлийн бодлогын бичиг баримт гэж тодорхойлогдсон бөгөөд энэхүү үзэл баримтлал нь "Эдийн засгийн тогтвортой хөгжил", "Нийгмийн тогтвортой хөгжил", "Байгаль орчны тогтвортой хөгжил", "Тогтвортой хөгжлийн засаглал" гэсэн 4 үндсэн салбарт хөгжлийн зорилтыг тодорхойлж, тогтвортой өсөж буй эдийн засгийн олон салбартай улс болох зорилт тавьсаны нэгдүгээрт Хөдөө аж ахуйн салбарыг онцлон авч үзсэн байна.

Энэхүү зорилтыг хэрэгжүүлэхэд ОУХБ-ын "Хөдөө аж ахуй дахь хөдөлмөрийн хяналтын тухай" 129 дүгээр конвенц, "Аж үйлдвэр, худалдаан дахь хөдөлмөрийн хяналтын тухай" 1947 оны 81 дүгээр конвенц, чухал ач холбогдолтой юм.

Иймд ОУХБ-ын хөдөлмөрийн хяналтын үндэсний тогтолцоо, хяналт шалгалт явуулах хүрээ, хамаарах хууль тогтоомж, салбар дундын онцлогийг харгалзан ОУХБ-ын "Аж үйлдвэр, худалдаан дахь хөдөлмөрийн хяналтын тухай" 1947 оны 81 дүгээр конвенц, "Хөдөө аж ахуйн хөдөлмөрийн хяналтын тухай" 1969 оны 129 дүгээр конвенцод тус тус нэгдэн орсноор шинэчлэн батлагдсан Хөдөлмөрийн тухай хууль болон Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр нөлөөг сайжруулах ач холбогдолтой юм.

Зөвлөх нь дараах ажлыг хийж гүйцэтгэнэ:

1. ОУХБ-ын “Аж үйлдвэр, худалдаан дахь хөдөлмөрийн хяналтын тухай” 1947 оны 81 дүгээр конвенц, “Хөдөө аж ахуйн хөдөлмөрийн хяналтын тухай” 1969 оны 129 дүгээр конвенцод нэгдэн орох хэрэгцээ, шаардлагын урьдчилсан тандан судалгаа тус тус хийж , тайлан гаргах
2. Олон улсын судалгаа, статистик тоо мэдээлэл цуглуулан судалгаанд ашигласан байна.

Дээрх ажлыг гүйцэтгэхэд Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.2-т заасны дагуу баталсан аргачлалын дагуу гүйцэтгэж, Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамтай хамтран ажиллана. Шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт мэдээллийг гаргуулна.

Ажил гүйцэтгэх хугацаа:

ОУХБ-ын “Аж үйлдвэр, худалдаан дахь хөдөлмөрийн хяналтын тухай” 1947 оны 81 дүгээр конвенц, “Хөдөө аж ахуйн хөдөлмөрийн хяналтын тухай” 1969 оны 129 дүгээр конвенцод нэгдэн орох хэрэгцээ, шаардлагын урьдчилсан тандан судалгаа хийж гүйцэтгэх гэрээ байгуулснаас хойш 1 сарын /календарийн/ дотор хийж гүйцэтгэнэ.

Зөвлөхөд тавигдах шаардлага:

1. Аж үйлдвэр, худалдаа болон хөдөө аж ахуйн хөдөлмөрийн хяналтын чиглэлээр ажиллаж байсан, энэ асуудлын хүрээнд судалгаа, шинжилгээ хийж байсан туршлагатай байх;
2. Хариуцсан ажлаа чанарын өндөр түвшинд гүйцэтгэх, богино хугацаанд ачаалалтай ажиллах, гадаад /англи/ хэлний мэдлэгтэй байх, багаар ажиллах чадвартай байх.